

Znak: PS-1.431.1.7.2026.SB

Data: Szczecin, 30 czerwca 2026 r.

Pani

Ewa Dudar

Starosta Gryfiński

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 16-20 marca 2026 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Powiecie Gryfińskim. Czynności kontrolne prowadzone były w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie (wykonującego zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) przy ul. Łużyckiej 91 oraz Starostwa Powiatowego w Gryfinie przy ul. Sprzymierzonych 4. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 11/2026 z 26 stycznia 2026 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem, Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki i Iwona Balcerzak – inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez Powiat Gryfiński wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2025 r. do 20 marca 2026 r. oraz realizacja

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Gryfińskim w dniach 6-9 grudnia 2022 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez panią Ewę Dudar – Starostę Gryfińskiego, panią Bożenę Stawiarską – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie oraz pracowników centrum.

W kontrolowanym okresie nie było zmian na stanowiskach Starosty Gryfińskiego ani Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

akta kontroli str. 1-18

Działalność Powiatu Gryfińskiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

Określenia użyte w wystąpieniu:

- centrum, PCPR, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, organizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
- dyrektor, dyrektor centrum – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
- starosta – Starosta Gryfiński,
- powiat – Powiat Gryfiński,
- rejestr – Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym,
- koordynator – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- pracownik organizatora – pracownik organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- placówka – placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- asystent – asystent rodziny,
- ustawa – ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez Powiat Gryfiński następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego oraz jedną typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi, każda z 14 miejscami. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowały 124 rodziny zastępcze (87 spokrewnionych, 32 niezawodowe i 5 zawodowych, w tym jedna pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego) oraz jeden rodzinny dom dziecka.

W pieczy zastępczej na terenie Powiatu Gryfińskiego przebywało ogółem 239 dzieci i osób pełnoletnich, z tego:

- 49 w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 190 w pieczy rodzinnej (111 w rodzinach spokrewnionych, 46 w niezawodowych, 24 w zawodowych i 9 w rodzinnym domu dziecka).

Nie było dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą w pieczy umieszczono 61 dzieci. Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w pieczy była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm rodziców. W większości przypadków, powiat zabezpiecza dzieciom miejsca w pieczy zastępczej na swoim terenie. Poza powiatem umieszczono 4 dzieci, wszystkie w rodzinach zastępczych spokrewnionych.

W okresie objętym kontrolą, 2 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – ze starszym rodzeństwem. Na dzień kontroli, w pieczy instytucjonalnej przebywało 7 dzieci poniżej 10 roku życia, w tym jedno narodowości ukraińskiej. Pobyt małoletnich był zgodny z przepisami (wszystkie ze starszym rodzeństwem).

W okresie objętym kontrolą, rozdzielono 3 rodzeństwa przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Jedno 3-osobowe rodzeństwo zostało rozdzielone, ponieważ babcia nie wyraziła zgody na sprawowanie opieki nad całym rodzeństwem. Dwie starsze siostry zostały umieszczone w rodzinie niezawodowej u cioci. Po 6 miesiącach

wszystkie dzieci powróciły pod opiekę matki. Drugie 3-osobowe rodzeństwo zostało rozdzielone ze względu na fakt, że opiekę nad najstarszą dziewczynką przejął ojciec biologiczny jej przyrodniej siostry, z którą była silnie związana emocjonalnie. Dwoje młodszego rodzeństwa umieszczono w zawodowej rodzinie zastępczej. Dzieci utrzymują ze sobą stały kontakt – rodziny zamieszkują w pobliżu i znają się ze sobą. Trzecie 2-osobowe rodzeństwo rozdzielono ze względu na brak zgody babci na przejęcie opieki nad wszystkimi dziećmi. Starszy chłopiec został umieszczony w rodzinie zastępczej u dziadka od strony drugiego rodzica. Po 6 miesiącach obaj chłopcy powrócili pod opiekę matki. Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

Po umieszczeniu w pieczy zastępczej, nie rozdzielono żadnego rodzeństwa.

W kontrolowanym okresie, jedno dziecko zostało przeniesione z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Przyczyną przeniesienia była konieczność rozwiązania rodziny zastępczej spokrewnionej, w związku z nadużywaniem alkoholu przez opiekuna zastępczego oraz wynikającymi z tego powodu zaniedbaniami opiekuńczo-wychowawczymi i edukacyjnymi. Z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej przeniesiono 3 dzieci, wszystkie do rodzin spokrewnionych.

W kontrolowanym okresie, pieczę zastępczą opuściło 26 wychowanków, z tego 13 powróciło do rodziny biologicznej, 5 zostało przysposobionych, a 8 usamodzielniało się.

Na dzień kontroli, w 3 rodzinach zastępczych zawodowych stwierdzono przekroczenie liczby dzieci niezgodne z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 53 ww. ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność. Jedynie w razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Analiza wykazała:

- W rodzinie [tekst wyłączony z jawności] (pogotowie rodzinne) przekroczenia w liczbie dzieci w okresie kontrolowanym występowały w okresach: od 7.03 do 30.05.2025 r. i od 22.06.25 r. do dnia kontroli. W tym czasie w rodzinie przebywało od 4 do 8 dzieci. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 małoletnich, z tego 3 niezasadnie – organizator nie przeniósł dzieci do innych rodzin po uregulowaniu ich sytuacji prawnej.

- W rodzinie [tekst wyłączony z jawności] w maju 2024 r. przebywało 3 dzieci, pomimo braku miejsc umieszczono jeszcze za zgodą rodziny 3-osobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności] Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci.
- W rodzinie [tekst wyłączony z jawności] od poprzedniej kontroli (2021 r.) przebywało 5 dzieci, w sierpniu 2025 r. pomimo braku miejsc umieszczono jeszcze noworodka. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci.

Zdaniem jednostki, nieprawidłowość wynika z pogłębiającego się kryzysu w pieczy zastępczej i konieczności zabezpieczenia dzieci. Kontrolujący wskazali, że w przypadku rodzin wyrażających zgodę na przyjęcie większej liczby dzieci, warto rozważyć przekształcenie ich w rodzinne domy dziecka.

Na terenie powiatu funkcjonuje jedna rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego ([tekst wyłączony z jawności]). Analizie poddano długość pobytu wychowanków w tej formie rodzinnej pieczy zastępczej. W kontrolowanym okresie w rodzinie przebywało łącznie 13 dzieci, z tego 5 powyżej 8 miesięcy. Analizie poddano przyczyny przedłużającego się pobytu dzieci w pogotowiu rodzinnym:

- Dwuosobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności] Przekroczenie w długości pobytu tego rodzeństwa spowodowane zostało przedłużającym się postępowaniem sądowym oraz procedurą adopcyjną.
- Dwuosobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności] umieszczono w pogotowiu rodzinnym w maju 2025 r. Postanowieniem z 2.10.2025 r. sąd ograniczył rodzicom władzę rodzicielską poprzez umieszczenie w zawodowej rodzinie zastępczej [tekst wyłączony z jawności] (data wpływu postanowienia końcowego do centrum – 5.12.2025 r.). Dyrektor centrum wyjaśnił, że po konsultacjach z sędzią ustalono wystąpienie z wnioskiem o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej. Wniosek złożono 20.01.2026 r. – sąd stwierdził brak podstaw do wszczęcia postępowania (pismo z 30.01.2026 r.). Organizator ponownie wystąpił o uregulowanie sytuacji dzieci (wniosek z 4.02.2026 r.). Dyrektor centrum wskazał na brak zasadności przenoszenia rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności] do innej rodziny na czas trwania postępowania w związku z zapewnieniem dzieciom stabilnego środowiska wychowawczego oraz nawiązania silnych więzi emocjonalnych dzieci z opiekunką zastępczą. Dzieci nadal pozostają w pogotowiu rodzinnym.

- Dziecko [tekst wyłączony z jawności] Sąd pozbawił rodziców władzy rodzicielskiej 12.09.2024 r. i nakazał umieszczenie chłopca w pieczy zastępczej wskazanej przez dyrektora centrum (data wpływu do centrum prawomocnego postanowienia – 13.12.2024 r.). Małoletni został zgłoszony do ośrodka adopcyjnego w styczniu 2025 r., a zakwalifikowany do przysposobienia w kwietniu 2025 r. Na terenie kraju nie znaleziono kandydatów do przysposobienia dziecka, nie otrzymało ono jednak kwalifikacji do przysposobienia międzynarodowego (pismo z 11.07.2025 r.). Matka zastępcza odwołała się od decyzji o braku kwalifikacji do przysposobienia poza granice kraju. W styczniu 2026 r. przekazano do ośrodka adopcyjnego zaktualizowaną opinię o dziecku, a w marcu doszło do pierwszego spotkania chłopca z kandydatami do przysposobienia. Zdaniem dyrektora centrum pobyt dziecka w pogotowiu rodzinnym był zasadny ze względu na przedłużające się procedury adopcyjne.

Pobyt rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności] był niezgodny z zapisami art. 58 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pogotowie rodzinne zgodnie z przepisami przywołanej ustawy sprawuje krótkotrwałą opiekę nad dziećmi – do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, co w opisywanym przypadku nastąpiło w październiku 2025 r. Wówczas należało przenieść dzieci do innej rodziny zastępczej. W przypadku gdy dzieci nawiązały silne więzi z opiekunką zastępczą, należy rozważyć zmianę typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka [tekst wyłączony z jawności], niezasadny był jego pobyt w pogotowiu rodzinnym od momentu uzyskania informacji o braku kandydatów do przysposobienia i braku kwalifikacji do przysposobienia międzynarodowego (lipiec 2025 r.) – taka sytuacja mogła się utrzymywać jeszcze przez wiele lat.

Zgodnie z art. 37 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególnie uzasadnionych przypadkach osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej i po osiągnięciu pełnoletności ją opuściła, może jeden raz powrócić, o ile spełnia warunki określone w art. 37 ust. 2, do dotychczasowej formy pieczy zastępczej za zgodą odpowiednio starosty albo marszałka województwa oraz odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej. W kontrolowanym okresie, do

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie nie zgłosiły się osoby pełnoletnie wnioskujące o możliwość powrotu do pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 19-47

2. Tworzenie i funkcjonowanie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W wyniku działań podejmowanych przez powiat na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, w okresie objętym kontrolą zawiązano 16 rodzin zastępczych spokrewnionych, 9 niezawodowych i jedną zawodową.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy 9 rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania organizatora z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd, a w szczególności:

- weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie,
- przeprowadzanie szkoleń,
- wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych,
- aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- umieszczanie dzieci w rodzinach,
- przyznawanie rodzinom świadczeń,
- dokonywanie ocen rodzin,
- obejmowanie wsparciem koordynatora,
- udzielanie wsparcia i pomocy.

Opis analizowanych przypadków:

- 1) rodzinny dom dziecka [tekst wyłączony z jawności] – utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 9 dzieci (3 rodzeństwa). Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (diagnostyka w poradni psychologiczno-pedagogicznej), kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi (festyn, warsztaty wyjazdowe) oraz z grupy wsparcia. Wzięła udział w 2 szkoleniach. Nie korzystała z urlopu. Zatrudniono jedną osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich, która spełniała wymogi opisane w ustawie. Rodzina podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 2) rodzina zastępcza zawodowa [tekst wyłączony z jawności] pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – utworzona przed okresem objętym kontrolą. Umowę na prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej podpisano tylko z panią [tekst wyłączony z jawności], mimo że pozostaje ona w związku małżeńskim i wspólnym gospodarstwie z panem [tekst wyłączony z jawności]. Z protokołu z kontroli przeprowadzonej w pogotowiu rodzinnym w 2023 r. wynika natomiast, że jest ono prowadzone przez oboje małżonków. Występuje więc rozbieżność w dokumentacji rodziny. W aktach znajdowały się dokumenty tylko pani [tekst wyłączony z jawności]: aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Brakowało dokumentacji jej męża. Ustalono, że pan [tekst wyłączony z jawności] ukończył wymagane szkolenie w 2008 r. Podczas kontroli został zweryfikowany w rejestrze, zadeklarował również dostarczenie zaświadczenia o stanie zdrowia oraz wyraził zgodę na badanie psychologiczne. Z opisanej sytuacji wynika, że pan [tekst wyłączony z jawności] wspomagał panią [tekst wyłączony z jawności] w opiece nad dziećmi, mimo braku spełnienia ustawowych wymagań.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 małoletnich, z tego 3 niezasadnie – organizator nie przeniósł dzieci do innych rodzin po uregulowaniu ich sytuacji prawnej. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (logopeda), kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi (festyn, warsztaty wyjazdowe) oraz z grupy wsparcia. Wzięła udział w 5 szkoleniach. Nie korzystała z urlopu. Zatrudniono jedną osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad

dziećmi i pracach gospodarskich, która spełniała wymogi opisane w ustawie. Z dokumentacji rodziny wynika, że pan [tekst wyłączony z jawności] i osoba zatrudniona do pomocy ([tekst wyłączony z jawności]) sprawowali opiekę nad dziećmi podczas kilkudniowych nieobecności pani [tekst wyłączony z jawności], co jest niezgodne z przepisami i treścią zawartej umowy. W art. 73 ustawy oraz w § 2 pkt. 6 i 7 ww. umowy wskazano, że w przypadku czasowej nieobecności opiekę sprawuje rodzina pomocowa. Żadna ze wskazanych osób nie pełniła takiej roli. W kontrolowanym okresie rodzina zastępcza nie podlegała ocenie organizatora – poprzednia ocena z 2024 r. pozytywna.

- 3) rodzina zastępcza zawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci – pomimo braku miejsc w maju 2024 r. umieszczono za zgodą rodziny 3-osobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności]. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (diagnoza w poradni psychologiczno-pedagogicznej, warsztaty regulacji emocji, projekt „Akademia przyszłości”), kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi (klub rodzica zastępczego, festyn, warsztaty wyjazdowe) oraz grupy wsparcia. Wzięła udział w 2 szkoleniach. Nie korzystała z urlopu. Zatrudniono jedną osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich, która spełniała wymogi opisane w ustawie. W kontrolowanym okresie rodzina zastępcza nie podlegała ocenie organizatora – poprzednia ocena z 2024 r. pozytywna.

- 4) rodzina zastępcza zawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona przed okresem objętym kontrolą. Umowę na prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej podpisano tylko z panią [tekst wyłączony z jawności], mimo że pozostaje ona w związku małżeńskim i wspólnym gospodarstwie z panem [tekst wyłączony z jawności]. W ocenie funkcjonowania rodziny z 28.10.2025 r. wskazano, że pan [tekst wyłączony z jawności] zamieszkuje wspólnie z rodziną oraz uczestniczy w opiece nad dziećmi („oboje z mężem są mobilni, wszelkie

wyjazdy z dziećmi do lekarza lub na wycieczki rodzina realizuje na bieżąco”). W aktach znajdowały się dokumenty tylko pani [tekst wyłączony z jawności]: aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (wystawione 24 dni po ustawowym terminie), opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Brakowało dokumentacji jej męża. Ustalono, że pan [tekst wyłączony z jawności] nigdy nie był kwalifikowany, nie przeszedł szkolenia. Nie został też zweryfikowany w rejestrze. Z opisanej sytuacji wynika, że pan [tekst wyłączony z jawności] wspomagał panią [tekst wyłączony z jawności] w opiece nad dziećmi, mimo braku spełnienia ustawowych wymagań.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci. Od 2021 r. pod opieką rodziny przebywało 5 dzieci, w sierpniu 2025 r. pomimo braku miejsc umieszczono jeszcze noworodka. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (diagnozy i konsultacje w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej), kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi oraz grupy wsparcia. Wzięła udział w jednym szkoleniu. Nie korzystała z urlopu. Zatrudniono jedną osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich, która spełniała wymogi opisane w ustawie. Rodzina podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 5) rodzina zastępcza zawodowa [tekst wyłączony z jawności] – przekształcona z rodziny niezawodowej w marcu 2025 r. Umowę na prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej podpisano tylko z panią [tekst wyłączony z jawności], mimo że pozostaje ona w związku małżeńskim i wspólnym gospodarstwie z panem [tekst wyłączony z jawności]. Z protokołu z kontroli przeprowadzonej w rodzinie w 2023 r. wynika, że rodzinę zastępczą niezawodową stanowili oboje małżonkowie. W lipcu 2024 r. pani [tekst wyłączony z jawności] wystąpiła o przekształcenie w formę zawodową, a w grudniu 2024 r. ukończyła szkolenie uzupełniające. W styczniu 2025 r. wydano zaświadczenie kwalifikacyjne. W aktach znajdowały się dokumenty pani [tekst wyłączony z jawności]: aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Przy

przekształceniu rodziny pozyskano z Krajowego Rejestru Karnego wypis o niekaralności pana [tekst wyłączony z jawności], natomiast nie zweryfikowano go w rejestrze. Nie skierowano na szkolenie uzupełniające i nie wydano zaświadczenia kwalifikacyjnego. Z opisanej sytuacji wynika, że pan [tekst wyłączony z jawności] wspomagał panią [tekst wyłączony z jawności] w opiece nad dziećmi, mimo braku spełnienia ustawowych wymagań.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z pomocy prawnej, kontaktu z innym rodzinami zastępczymi oraz porad u psychologa.

Wzięła udział w 3 szkoleniach. Nie korzystała z urlopu, nie zatrudniała osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 6) rodzina zastępcza niezawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4-osobowe rodzeństwo. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z pomocy prawnej oraz dostępu do specjalistycznej pomocy dla dziecka (diagnoza i wsparcie w Stowarzyszeniu „Tęcza Serc”). Nie brała udziału w szkoleniach. Dwukrotnie podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 7) rodzina zastępcza niezawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacje o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało jedno dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała jedynie z kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi. Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

8) rodzina zastępcza niezawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona w kwietniu 2025 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Z analizy dokumentacji rodziny wynika, że w pieczy zastępczej u pana [tekst wyłączony z jawności] przebywało 2 dzieci (w tym biologiczna córka). Zgodnie z postanowieniem z kwietnia 2025 r. zabezpieczono od matki 4 dzieci: dwoje młodszych w zawodowej rodzinie zastępczej, a dwie starsze dziewczynki u pana [tekst wyłączony z jawności]. Do dnia kontroli, organizator nie wystąpił o sprostowanie postanowienia w zakresie sprawowania opieki nad biologiczną córką pana [tekst wyłączony z jawności]. Dyrektor centrum wyjaśnił, że sytuacja rodziny była dobrze znana pracownikom i umieszczenia biologicznej córki u pana [tekst wyłączony z jawności] nie traktowano jako pobytu w pieczy zastępczej. Pouczono o konieczności regulowania takich sytuacji, szczególnie, że wiążą się one z finansowaniem dzieci w pieczy. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z kontaktu z innym rodzinami zastępczymi oraz dostępu do specjalistycznej pomocy dla dziecka (konsultacje u psychologa). Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

9) rodzina zastępcza niezawodowa [tekst wyłączony z jawności] – utworzona w październiku 2025 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało jedno dziecko – zostało umieszczone w rodzinie w trakcie szkolenia kandydatów i przed zakończeniem procesu kwalifikacji. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z kontaktu z innym rodzinami zastępczymi oraz dostępu do specjalistycznej pomocy dla dziecka (pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole). Nie brała udziału w szkoleniach. W kontrolowanym okresie rodzina zastępcza nie podlegała ocenie organizatora.

W jednym przypadku ([tekst wyłączony z jawności]) stwierdzono nieprawidłowości – dziecko umieszczono w rodzinie przed zakończeniem procesu kwalifikacji. Podczas kontroli wskazano, że umieszczenie dziecka w rodzinie powinno nastąpić dopiero po

wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego. Złożenie wniosku przez rodzinę jest potwierdzeniem jej gotowości do przyjęcia dzieci, a więc wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego jest ostatecznym poświadczeniem spełnienia warunków określonych w ustawie.

Zgodnie z art. 41 ustawy, rodzinę zastępczą stanowią małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W przypadku zawodowych rodzin zastępczych: [tekst wyłączony z jawności] zweryfikowano spełnienie kwalifikacji tylko przez jednego z małżonków. Umowy na prowadzenie rodziny zawarto tylko z jednym małżonkiem, w treści nie wskazano drugiego małżonka jako osoby sprawującej czasową opiekę podczas nieobecności rodziny zastępczej. Mimo tego, współmałżonek opiekował się dziećmi w tym czasie.

Zgodnie z art. 45a ww. ustawy, rodziny zastępcze/osoby prowadzące rodzinny dom dziecka są zobowiązane co 2 lata do przedstawienia zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia. W jednym przypadku ([tekst wyłączony z jawności]) zaświadczenie lekarskie zostało dostarczone z opóźnieniem 24 dni. Udzielono instruktażu w tym zakresie.

Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem i z asystentem rodziny – w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem. W większości ocen nie ujęto informacji o posiadaniu aktualnych opinii psychologicznych, zaświadczeń lekarskich oraz odbyciu szkoleń. Podczas kontroli wskazano na zasadność wprowadzenia takich zapisów do oceny, jako potwierdzenia spełnienia przez rodzinę ustawowych wymogów.

W kontrolowanym okresie zapewniono analizowanym rodzinom świadczenia obligatoryjne. Ponadto umożliwiono im skorzystanie ze świadczeń fakultatywnych na: przyjęcie dziecka (3 zawodowym i 3 niezawodowym), dofinansowanie wypoczynku (3 zawodowym i 2 niezawodowym), utrzymanie lokalu mieszkalnego (4 zawodowym, w tym 3 rodzinom z liczbą dzieci powyżej 3) oraz na remont (3 zawodowym) – zgodnie z uprawnieniami i na podstawie składanych wniosków.

Wszystkie kontrolowane rodziny objęte były opieką koordynatora, który udzielał niezbędnych informacji, porad i wsparcia. Dokumentacja koordynatora z wejść do rodzin zastępczych zbyt ogólna („rozmowy o bieżących sprawach rodziny zastępczej oraz rozmowy z dzieckiem”) – brak treści ustaleń, obserwacji relacji w rodzinie,

informacji z rozmów z dziećmi oraz ze spotkań z rodzinami biologicznymi. Udzielono instruktażu w tym zakresie.

W kontrolowanym okresie, w Powiecie Gryfińskim rozwiązano łącznie 26 rodzin zastępczych, z tego: 4 na wniosek rodziny, 14 wskutek usamodzielnienia wychowanka i 6 wskutek powrotu dzieci do rodzin biologicznych. Dwie rodziny zostały rozwiązane wskutek zmiany orzeczenia sądu. Jedna rodzina spokrewniona została rozwiązana w związku z niewłaściwym sprawowaniem opieki (nadużywanie alkoholu przez opiekuna, zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne), nastoletni chłopiec został umieszczony w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Druga rodzina niezawodowa została rozwiązana w związku z podejrzeniem stosowania przemocy, 3-osobowe rodzeństwo zabezpieczono w pogotowiu rodzinnym.

Na dzień kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie pracowało 9 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie obejmowali oni wsparciem wszystkie 125 rodzin zastępczych. Dodatkowego wsparcia udzielało 2 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 19-305

3. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W okresie objętym kontrolą odbyły się 3 szkolenia dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Szkolenia realizowane były przez Powiatowe Centrum Pomocy w Gryfinie, Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie Oddział w Szczecinie oraz na zlecenie centrum przez „Tomasz Polkowski – szkolenia” (na podstawie programów zatwierdzonych przez właściwego ministra). Wszystkie szkolenia przeznaczone były dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej – wzięło w nich udział łącznie 17 osób. Wszystkie szkolenia realizowane były zgodnie z wymiarem godzin określonym w przepisach. Uczestnicy szkoleń posiadali zaświadczenia o odbyciu praktyk. Kandydatów na

rodziny zastępcze kierowano na szkolenia bez zbędnej zwłoki, po dokonaniu wstępnej kwalifikacji i złożeniu wniosków o skierowanie na szkolenie.

Dla funkcjonujących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka przeprowadzono 4 szkolenia: „Trening umiejętności społecznych dla rodzin zastępczych”, „Praca z dzieckiem w traumie”, „Depresja oraz inne zaburzenia nastroju u dzieci i młodzieży – diagnoza i terapia” oraz „Radzenie sobie ze stresem i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu”. Łącznie wzięło w nich udział 39 osób dorosłych oraz 33 dzieci.

Szkolenia realizowane były przez: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie, Fundację Horyzont oraz Moc biznesu. PCPR zapewnił również rodzinom pomoc w grupie wsparcia dla zawodowych rodzin zastępczych prowadzonej przez psychologa (jedno spotkanie dla 6 osób) oraz możliwość udziału w zajęciach Klubu Rodzica Zastępczego (w 4 spotkaniach wzięło udział łącznie 35 osób).

akta kontroli str. 306-309

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat Gryfiński prowadzi 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym trzy socjalizacyjne i jedną socjalizacyjno-interwencyjną. Każda przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Obsługę specjalistyczną i administracyjną zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie. Dyrektorem jednostki jest pani Lidia Tomin, spełniająca wymogi kwalifikacyjne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 310-312

5. Pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu przebywało 190 wychowanków. Zasadność pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej skontrolowano na podstawie analizy 9 wybranych przypadków dzieci przebywających w 9 analizowanych w punkcie 2 formach pieczy rodzinnej. Analizie poddano:

- tryb umieszczania dzieci w pieczy,
- opracowywanie i modyfikowanie planu pomocy dziecku,
- adekwatność działań podejmowanych wobec dziecka do jego sytuacji,
- dokonywanie oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny i utrzymywania kontaktów z rodziną,
- zgłaszanie do sądu dzieci, których sytuacja nie została uregulowana w terminie 18 miesięcy od umieszczenia w pieczy,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych dzieci, których rodzice są pozbawieni władzy rodzicielskiej,
- dochodzenie świadczeń alimentacyjnych,
- działania wobec wychowanek w ciąży i rodziców przebywających w pieczy zastępczej razem z dziećmi.

Wszystkie kontrolowane dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie postanowień sądu. W 6 przypadkach ([tekst wyłączony z jawności]) diagnozy psychofizyczne dziecka sporządzone zostały przez pracownika socjalnego lub konsultanta. Dyrektorowi centrum wskazano, aby diagnozy sporządzali specjaliści (pedagog lub psycholog). Dla każdego dziecka opracowano plan pomocy dziecku, we współpracy z rodziną zastępczą. Spośród 5 dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach w kontrolowanym okresie, w 2 przypadkach ([tekst wyłączony z jawności]) plan nie został sporządzony z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną, co narusza art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany pomocy zostały opracowane niezwłocznie po przyjęciu dziecka do rodziny zastępczej. Obszary wymienione w planach pomocy to: sytuacja prawna i rodzinna dziecka, utrzymywanie kontaktów z rodziną – potrzeby dziecka, potrzeby dziecka w sferze zdrowotnej i emocjonalnej, potrzeby dziecka w sferze edukacyjnej, potrzeby dziecka w sferze materialno-bytowej. We wszystkich kontrolowanych przypadkach modyfikacje planu pomocy dziecku oraz zasadność pobytu dziecka były dokonywane przez pracowników centrum na podstawie zgromadzonej, aktualnej dokumentacji, pozyskanej od podmiotów pracujących z dzieckiem i rodziną. Ocenie podlegała również adekwatność podejmowanych działań do potrzeb i możliwości dziecka, uwzględnienie wskazań ujętych w diagnozie i orzeczeniach/opiniach specjalistycznych oraz zaleceń lekarskich. Kontrolujący wniesli uwagi do następujących przypadków:

- 1) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z rodzinnego domu dziecka [tekst wyłączony z jawności] – w dokumentacji koordynatora niewiele informacji na temat obserwacji i rozmów z dzieckiem.

- 2) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z pogotowia rodzinnego [tekst wyłączony z jawności] – w dokumentacji koordynatora niewiele informacji na temat obserwacji i rozmów z dzieckiem.
- 3) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z zawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – diagnoza psychofizyczna dziecka została sporządzona dopiero po 1,5 roku od czasu umieszczenia dziecka w rodzinie. [tekst wyłączony z jawności] Z dokumentacji wynika, że kontakt między rodzeństwem był sporadyczny i nieregularny, co mogło wpłynąć na rozluźnienie więzi między dziećmi. Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że rozdzielenie rodzeństwa nastąpiło z powodu braku miejsc w pieczy, a nie z woli małoletnich lub ograniczeń nałożonych przez sąd, w ocenie kontrolujących kontakt między rodzeństwem jest niewystarczający. Może to spowodować dalsze rozluźnienie więzi i nie służy dobru dzieci.
- 4) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z zawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – diagnoza psychofizyczna dziecka została sporządzona dopiero 26.01.2026 r. pomimo, że wizyta w środowisku odbyła się 8.12.2025 r., co w przypadku 4-miesięcznego dziecka stanowi zasadniczą różnicę. W momencie sporządzania dokumentu, informacje w nim zawarte prawdopodobnie były już nieaktualne z uwagi na wiek dziecka i szybko następujące zmiany w rozwoju w tym okresie. Ocena sytuacji dziecka z 23.02.2026 r. nie zawiera informacji na temat funkcjonowania dziecka w rodzinie, relacji z rodziną zastępczą i innym dziećmi – wpisy „nie dotyczy”. W dokumentacji koordynatora brak informacji na temat funkcjonowania dziecka.
- 5) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z zawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – plan pomocy dziecku mało zindywidualizowany. Centrum nie posiadało wiedzy o miejscu pobytu matki, ostatnie pismo o jej pobycie w areszcie z 30.07.2025 r. W trakcie kontroli wystąpiono do zakładu karnego o przewidywany termin zakończenia kary.
- 6) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z niezawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – plan pomocy dziecku mało zindywidualizowany. [tekst wyłączony z jawności] W dokumentacji koordynatora niewiele informacji na temat obserwacji i rozmów z dzieckiem.
- 7) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z niezawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – diagnoza psychofizyczna nie zawiera informacji o

sporządzeniu jej w oparciu o rozmowę z dzieckiem. Plan pomocy dziecku mało zindywidualizowany. Brak dokumentacji potwierdzającej wizyty koordynatora w środowisku, w tym obserwacje i rozmowy z dzieckiem.

- 8) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z niezawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – diagnoza psychofizyczna nie zawiera informacji o sporządzeniu jej w oparciu o rozmowę z dzieckiem. Plan pomocy dziecku mało zindywidualizowany.
- 9) dziecko [tekst wyłączony z jawności] z niezawodowej rodziny zastępczej [tekst wyłączony z jawności] – diagnoza psychofizyczna dziecka sporządzona po rozmowie z rodziną zastępczą, nie zawiera informacji o rozmowie z dzieckiem, mimo że chłopiec został umieszczony w obecnej rodzinie po śmierci dotychczasowej opiekunki. Plan pomocy dziecku sporządzony na bardzo ogólnym poziomie, również nie zawiera odniesienia do sytuacji emocjonalnej małoletniego po stracie bliskiej osoby.

Wszystkie uwagi zostały przekazane dyrektorowi centrum.

Oceny zasadności dokonywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami (przeanalizowano 20 posiedzeń w kontrolowanym okresie), tj. zależnie od wieku dziecka nie rzadziej niż co 3/6 miesięcy. Opinie dotyczące zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej były niezwłocznie po dokonaniu oceny wysyłane do właściwego sądu i ośrodka adopcyjnego.

Zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej zobowiązany jest składać do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń, celem uregulowania sytuacji prawnej wobec dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, w stosunku do których, w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia w pieczy zastępczej nie poinformowano sądu o możliwości powrotu do rodziny. Spośród analizowanych przypadków, wobec 4 dzieci zastosowano w/w przepis. Zadanie było realizowane prawidłowo.

W 6 przypadkach rodzice mieli ograniczoną lub zawieszoną władzę rodzicielską. W 3 przypadkach rodzice nie żyli lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. W 7 przypadkach dzieci miały możliwość kontaktowania się z osobami bliskimi, m.in.: rodzicami, dziadkami, rodzeństwem. W jednym przypadku [tekst wyłączony z jawności] nie posiadało rodzeństwa, a rodzice pozbawieni byli władzy rodzicielskiej –

nie pracowano nad kontaktami z rodziną, ponieważ małoletni został zgłoszony do przysposobienia. W przypadku [tekst wyłączony z jawności] Sąd ustalił kontakty telefoniczne i wideo 2 razy w tygodniu, za zgodą dzieci i w obecności rodziny zastępczej. Pozyskano opinię psychologiczną w zakresie stopniowego wprowadzania dzieci w kontakt z ojcem.

W 3 przypadkach dzieci miały uregulowaną sytuację prawną, zgłoszono je do ośrodka adopcyjnego w celu kwalifikacji do przysposobienia. W kontrolowanym okresie jedno z analizowanych dzieci ([tekst wyłączony z jawności]) podlegało obowiązkowi zgłoszenia do ośrodka adopcyjnego, w celu poszukiwania dla niego rodziny przysposabiającej. W dokumentacji przesłanej do ośrodka adopcyjnego brakowało szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym o jego rodzeństwie (art. 38a ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) oraz planu pracy z rodziną lub przekazanej przez gminę informacji o sytuacji rodziny (art. 38a ust. 1 pkt 8 ww. ustawy). Opinie dotyczące zasadności przysposobienia dziecka (art. 139a ustawy) sporządzone zostały na zbyt ogólnym poziomie lub zawierały zapis „nie dotyczy” – nie odnosiły się do istotnych informacji dotyczących dziecka. Dokument zatytułowano „Opinia dziecka”, co jest niezgodne z nazewnictwem stosowanym w przepisach. Udzielono instruktażu w powyższym zakresie.

W celu jak najkrótszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej podejmowano współpracę z różnymi instytucjami i osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, m.in.: ośrodkami pomocy społecznej, w tym asystentem rodziny, sądami. Motywowano rodziców do zmiany sytuacji życiowej. Umożliwiano wychowankom utrzymywanie kontaktów z rodziną biologiczną. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W 6 przypadkach uzyskiwano alimenty na rzecz dzieci, w tym w jednym przypadku dobrowolne. W jednym przypadku ojciec dziecka nie żył, a matka przebywała w zakładzie karnym – wystąpiono o ustalenie sytuacji materialnej i możliwość płacenia alimentów. W jednym przypadku ([tekst wyłączony z jawności]), dziecko z terenu Gorzowa Wielkopolskiego przebywające w pieczy od lipca 2023 r. przeszło przez 4 rodziny zastępcze, na dzień kontroli przebywało w pogotowiu rodzinnym – centrum nie posiadało wiedzy, czy właściwy powiat występował o świadczenie alimentacyjne. Pouczono o zasadności pozyskiwania ww. informacji. W jednym przypadku nie

upłynął jeszcze termin wskazany w przepisach na dochodzenie świadczeń alimentacyjnych.

Na dzień kontroli w rodzinnej pieczy zastępczej nie przebywały wychowanki w ciąży ani rodzice z dziećmi.

Dokumentacja prowadzona przez koordynatorów w większości przypadków nie zawierała obserwacji i rozmów z wychowankami rodzin zastępczych. Dyrektorowi centrum wskazano na zasadność dokumentowania zdania dzieci w sprawach, które ich dotyczą (stosownie do wieku i stopnia dojrzałości). Umożliwi to m. in. ocenę realizacji zadań rodziny zastępczej, szczególnie w zakresie traktowania dziecka oraz zabezpieczenia jego potrzeb i praw (art. 4a i art. 40 ust. 1 ustawy).

akta kontroli str. 19-305, 313-315

6. Sprawowanie kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz placówkami wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Kontrolę nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim sprawuje Referat Kontroli i Audytu Wewnętrznego w Starostwie Powiatowym w Gryfinie. Na podstawie uchwały Nr 81/2024 Zarządu Powiatu w Gryfinie z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie przeprowadzenia kontroli oraz upoważnienia Nr 3/2024 z 20 listopada 2024 r., kierownik referatu i główny specjalista przeprowadzili w dniach 25.11-6.12.2024 r. kontrolę w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie pełniącym funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Pracę jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami, wydano 15 zaleceń.

Zgodnie z uchwałą Nr 43/2015 Zarządu Powiatu w Gryfinie z 26 marca 2015 r. osobą upoważnioną do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Gryfińskiego jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie. W kontrolowanym okresie przeprowadzono 3 kontrole w rodzinach zastępczych, w tym w dwóch spokrewnionych i jednej niezawodowej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodzin. Podczas kontroli z ramienia wojewody, wskazano na zasadność ujmowania w protokołach z

powiatowych kontroli ustaleń powziętych w wyniku obserwacji i rozmów z dziećmi. Spośród rodzin wybranych do analizy, w 5 przypadkach przeprowadzono kontrole w latach 2023-2024, a pozostałe nie były kontrolowane ze względu na krótki okres ich funkcjonowania – rodziny utworzone w latach 2024-2025.

W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzono kontroli w pieczy instytucjonalnej. Ostatnie kontrole w placówkach przeprowadzono w 2023 r. (dwie jednostki) i w 2024 r. (dwie jednostki).

W związku z licznymi skargami i nieprawidłowościami zgłaszanymi w zakresie organizacji i funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie całego kraju, rekomenduję zwiększenie częstotliwości przeprowadzania kontroli we wszystkich formach pieczy zastępczej oraz u organizatora.

akta kontroli str. 316-318

7. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Gryfińskim w dniach 6-9 grudnia 2022 r.

Ocena realizacji zaleceń wydanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 3 stycznia 2023 r.:

– zwykłych:

- 1) zapewniać szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze bez zbędnej zwłoki, zwłaszcza w przypadku rodzin, które sprawują już pieczę zastępczą nad dzieckiem – zalecenie jest realizowane.

Wszystkim kandydatom zapewniono szkolenie w terminie wskazanym w przepisach.

- 2) dokumentować spełnienie przez kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej oraz funkcjonujące rodziny zastępcze wymagań zawartych w art. 42 ust. 1 pkt 5 ~~oraz art. 46 ust. 3~~ (zapis usunięty w związku ze zmianami w ustawie) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – zalecenie jest realizowane.

Analizie poddano 9 rodzin zastępczych, z tego 2 niezawodowe utworzone w kontrolowanym okresie. We wszystkich przypadkach udokumentowano spełnienie wymagań przez kandydatów. W 3 przypadkach rodzin zawodowych utworzonych przed kontrolowanym okresem stwierdzono, że zweryfikowano spełnienie kwalifikacji tylko przez jednego z małżonków i umowy na prowadzenie

rodziny zawodowej zawarto tylko z tym jednym małżonkiem. Wydano nowe zalecenie dotyczące zawiązywania rodzin zastępczych przez oboje małżonków.

- 3) oceny rodzin zastępczych dokonywać w konsultacji z asystentami pracującymi z rodzinami dzieci w myśl art. 133 ustawy – zalecenie jest realizowane.

Oceny rodzin zastępczych dokonywano w konsultacji z asystentem pracującym z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy.

- 4) przeprowadzać okresową ocenę sytuacji dziecka zgodnie z terminami określonymi w art. 131 ust. 1 ustawy – zalecenie jest realizowane.

Analizie poddano 9 przypadków dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. We wszystkich przypadkach terminowo przeprowadzano okresową ocenę sytuacji dziecka.

– znaczących:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego zgodnie z art. 53 i art. 67 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – zalecenie niezrealizowane.

Analizie poddano 9 rodzin zastępczych, w 3 rodzinach zawodowych stwierdzono przekroczenia w liczbie dzieci.

- 2) przestrzegać prawa dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do kontaktów z rodzeństwem, chyba że sąd zakazał takich kontaktów – art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy – zalecenie jest realizowane.

W kontrolowanym okresie rozdzielono 3 rodzeństwa, kontakty były utrzymywane. W jednym przypadku – rodzeństwa rozdzielonego przed okresem kontrolowanym stwierdzono, że kontakt jest sporadyczny (dwa spotkania osobiste i kontakty telefoniczne). Wydano nowe zalecenie w zakresie podtrzymywania kontaktów rodzeństw, które zostały rozdzielone w wyniku braku miejsc w pieczy, a nie z woli dzieci lub ograniczeń nałożonych przez sąd.

- 3) terminowo składać wnioski do sądu celem uregulowania sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w myśl art. 47 ust. 7 ustawy – zalecenie jest realizowane.

Wśród kontrolowanych przypadków, w kontrolowanym okresie zalecenie dotyczyło 4 dzieci. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jedno zalecenie znaczące opisane w punkcie 1 nie zostało zrealizowane.

akta kontroli str. 319-322

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:
„kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości
od 1 000 do 15 000 zł”.

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- 1) umieszczenie dzieci w 3 rodzinach zastępczych pomimo braku wolnych miejsc,
- 2) długość pobytu 3 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego niezgodna z przepisami,
- 3) umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej przed zakończeniem jej kwalifikacji potwierdzonej wydaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego,
- 4) w 3 zawodowych rodzinach zastępczych współmałżonkowie bez kwalifikacji,
- 5) w 2 przypadkach plany pomocy dziecku sporządzone bez udziału asystenta/podmiotu organizującego pracę z rodziną,
- 6) w przypadku rozdzielonego 5-osobowego rodzeństwa [tekst wyłączony z jawności] (umieszczonego w placówce i rodzinie zastępczej), sporadyczny kontakt między dziećmi.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- brak miejsc w pieczy rodzinnej,
- brak kandydatów na rodziny zastępcze,
- niedopełnienie obowiązków,
- niedopatrzenie.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- 1) niezgodny z przepisami pobyt dzieci w 3 rodzinach zastępczych zawodowych, w tym w pogotowiu rodzinnym,
- 2) sprawowanie opieki nad dziećmi przez osoby niespełniające ustawowych wymagań (współmałżonkowie w 3 rodzinach zawodowych),
- 3) rozluźnienie więzi między rodzeństwem,
- 4) uchybienia formalne.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Starosta Gryfiński, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
pracownicy merytoryczni

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 2/2026.

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Starosta Gryfiński
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Powiatu Gryfińskiego w zakresie pieczy zastępczej wydają zalecenia

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zgodnie z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) przestrzegać przepisu zawartego w art. 58 ust. 4 ustawy, dotyczącego długości pobytu w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego,
- 3) kwalifikacji na rodziny zastępcze dokonywać z obojgiem małżonków jak wskazuje art. 41 ustawy,
- 4) w przypadku braku możliwości połączenia rozdzielonego rodzeństwa zapewnić stabilny, regularny kontakt osobisty między dziećmi w celu utrzymania więzi.

zwykłe:

- 1) umieszczać dzieci w rodzinie zastępczej po zakończeniu procesu kwalifikacji potwierdzonym wydaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego,
- 2) dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy sporządzać plan pomocy we współpracy z asystentem rodziny/podmiotem organizującym pracę z rodziną jak wskazuje art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:

Sylwia Buczkowska

Główny specjalista

Justyna Jarczewska

Starszy inspektor wojewódzki

Iwona Balcerzak

Inspektor wojewódzki

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

Izabela Wojtczak-Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902 ze zm.), art. 5 ust. 1 lit. B oraz art. 6 ust. 1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (osoby fizyczne)